

# 1 Tímóti

Ísu kwíyómpa'a irówana Póro moórá-kwaai aiyayaan-umai sísamaivakemba ava'moraé-iyá'iyó. miráumai-ima maisuwéna Tímótina imáyáa éna maanáimbá agaimái tuwówana kwenópa'a kuráiyé. Ísun-aaí simátíma'mae iyúnkakemba ándáva'a ánkárowana ména Tímóti Évévasi-naopa'o Ísóigona kwaásira'o kárákwirontavai imáyáa éna maanáimbá agaimarówana kwenópa'a kuráiyé.

1 Tímótiyo kemá Póro maanáimbá maanáúváiímbá agaimaráúmpo isaaó. Áánútu kentáásí sáwí-imayaaomo tátokaimpinkemba iyásínkáiwaiye Ísu Káráísiti kumíníye sé'a amu'maráúndawaiye kentávésarai sésarai aantá-kwaasi-i'a éma Ísu Káráísitin-aaí kosimátíma'mae naauwó sésarai sí'mákaaivo

2 Tímótiyo Ísu Káráísitinka'a agevamái maéndawai árai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Áánútu kentáásivowawe Ísu Káráísiti kentáásí Ísóigowe úwoi áwa'naa esarai tirumbá umánkesarai paru umánkaayantave'a námúnaa kwésune.

3 ááéma Másétóniyaa-marava'a kónáe séwándatawai entávé'a asiramái sé'a Évévasi-naopa'a úwoi maiyó. Áánútun-aaigomba kwaé'náer-aimba kwésewaiyavai íma mirán-áimbá seró simátimiyo.

4 aasiyaasí íma imáyáa umái manír-áiné tíkwa'náwe tináávúwísáiyé túwíkwara'a íma taaró simátimiyo simámakaumne. mirán-áimbó kwéseмба kwaásiti imáyáa taviséna íma túwa'naa ínasa pósa Áánútumpa'a íma aráápamai maí'mai'a ónááowe.

5 ánivo simámunda-aimbo amáparawaimo kwarésamo ésa imáyáavinken-aine tirumpinkén-áiné kaweré su'mai úmae kwéiyinasa Áánútun-aaiyavesa áraire sésa íma tóikakene su'mai sésa tirunkakénkwará'á sénááomba pósa tirumbá tíméro kwésune.

6 évakarawai mináimbá ivátuwesa úwoi-aimba símae naaésa

7 Áánútuna amáámba simátimenae sésa ombánivo minamáámbá íma kawe'á umái isésa asiramái sen-áínkóná ááimba íma ísaraawe.

8 amáámba kawe-tántáá'á póna mindámo kwégwaraan-kwaasi amáánko kwétuwa'naa-imba ísaraumne.

9 kesí amáámba kwa'mái máéro séna amáámba tíména sáwí'o uráan-kwaasi kawer-ámpá'ó kónááontavena amáámba tímakaiye. amáámbo káráan-kwaasiye aaimó ímo ísáan-kwaasiye Áánútuntavesamo ímo imáyáamo on-kwáásiyé sáwí'o kwéon-kwaasiye Áánútun-aaiyavesa kwiráái kwésen-kwaasiye tinóvowi tínkamowasa púwón-kwaasiye évakarawai tínkamowasa púwón-kwaasiye

10 aarai-úmóyámbó on-kwáásiyé kwaai-úmóyámbó on-íniné umóyán-ánká'á nááon-kwaasiye iyámpói-umoyambo on-kwáásiyé kampar-áimbó sen-kwáásiyé kampar-áimbó

simátiyuwaan-kwaasiye Áánútuna árair-aimbo  
káraan-kwaasiye mirámó kwéon-kwaasimo  
kawer-ámpá'ó kónááontavena áamáamba  
tímakaisata ísaraumne.

<sup>11</sup> mináimbá áséi-kwasaivimba kwéna  
Áánútu kaweré su'mai iwáí kwená ááimba  
ó'oran-aainkwarawaina árair-aimban-iyé.  
kembá Póromba simásimena séna mináimbá  
simátíma'mae naauwó siráiyé.

*Áánútu arumbá umásínkaraiye Póro siráin-  
kwasqi.*

<sup>12</sup> Ísu Káráísiti kentáásí Ísóigo simásimena  
séna kesí mayáí kawé'á umái mayányondayavai  
mayaaó séna mimbáyáímó mayánaundayavena  
asirayámbá símísa'a súwi kwésimankaumne.

<sup>13</sup> ánivo mimbáyáí íma mairáawandara'a  
kwenáwí'a simái sáwí'a umánke'a kwená mayáí-  
kwáásí sáwí'a umátinke'a kwembá simái sáwí'a  
umánkarauumne. minkánáará'á Ísuma Ísóigoma  
iyé-áíntávé'a íma áraire sé'a íma ísámai kawer-  
é'a pó'a sáwí'a uráunda mindáyavena arumbá  
umásinkena

<sup>14</sup> Ísóigo úwoi súwa'naa úmae iyísa'a Ísu  
Káráísitiye tarúmai mé'a kwenááiyave'a áraire  
sé'a kwená imáyáa kwéune.

<sup>15</sup> Ísu Káráísiti sáwí'o kwéon-kwaasi sáwí-  
imayaaomo tátokaimpinkemba iyátinkanintavena  
marapá'á kunkáiyé siráivo mináimbá árair-  
aimban-ivo isé'a tirumpimbá asiramái tátoraaro.  
kemó Póromo sáwí'o uráundawai amáparawaimo  
sáwí'o uráamba usáyaaitaraumne.

<sup>16</sup> mirámó uráundayavena arumbá umásinkena  
ayáátááka'a simu'marómba kwaási mindá

awánésa kwenááiyavesa áraire sésa aúnái'a umái maí'mai'a ónááontavena íma sínkamimba simu'maréna ména arumbá umásínkaraiye.

17 Áánútu kwégarakwiyiwai maí'mai'a éna íma puwíníwai éna kwenane'á súrandei ímo awánáúndawai kweyáá Ísóigoma éna kwená ááimba ó'oran-aaimba kwaikwai'a isaná kwenáwí'a anómba kwaikwai'a kwéiye.

18-19 Tímótiyo kesááninkaawai maanáimbá asiramái simámenaumpo isaaó. ááéma Ísóigona mayáímá mayáníyonda-aimba entá simámakaundayaama isa'á imáyáa é'a pó'a asiramái simáme'a sé'a mináíntávái imáyáa umái kwaréma Ísóigowe aráápamai méma arunkakémbá árair-aimba isé méma i-kwáásímó tiyáántámbo kwimáímo asirayám-báyáímó kwémaesamo máéntemba Áánútun-aaiyavai ayáántámbo kwimái asirayám-báyái kwémae maiyó kwésune. évakarawai tirunkakémbá árair-aimba tínaaemba umámesa pósa Ísóigon-aaí tínaaemba umámesa máyáawe.

20 miwívínkémbá kae'nárai túwí'a moóráwai áwí'a Áíméniyasi isaná moóráwai áwí'a Arekesándaa isa'á ti'maráúnana Sáátáánigo tátokaiye. Áánútunka'a sáwí-aimba simái tuwáyááoie sé'a ti'maráúnana Sáátáánigo tátokaiye.

## 2

*Áánútumpa'a námúnaa sen-kwásái.*

<sup>1</sup> maarán-áimbá simátimiyo sé'a kwésimamune. Áánútumpa'o námúnaamo kwésemba anón-tantaa'an-iyé. mindáyavesa námúnaamo kwésemba Áánútu amápa-kwaasi túwa'náa ínkwáe sésa kwéaisaa-esa súwi kwésewe.

<sup>2</sup> Áánútu anón-kwaasiye kenká'á kárákwiraan-kwaasiye túwa'náa ínasa námúnaa síyamba paru umáíya moórávinta méta Áánútuntaveta imáyáa éta arupí umáíya ménaumne.

<sup>3</sup> mirán-dámúnáámó sembá Áánútu aúranka'a kawe'á umái sewaná póna aamoí éna kwemá sáwí-imayaavinkembo iyásínkáiwaiya póna aamoí kwéiye.

<sup>4</sup> Áánútu amáparawai sáwí-imayaavinkemba iyátinkainasa kwená áráir-aimba isánááontavena arááíma kwétaiye. miráyávésamo amápa-kwaasiyavesamo imáyáa ésamo Áánútumpa'o námúnaamo kwésemba kawe'án-iyé.

<sup>5</sup> Áánútu mimbóráwái máyáísana Áánútuwe kwená kwaásiyeti avumpimbó máyáimba mimbóráwái ména minkwáásígó áwí'a Ísu Káráísiti ména kwaási Áánútunte kwétarutinkena

<sup>6</sup> amáparawai sáwí-imayaavinkemba iyátinkanaumne séna taaira'á pukáiyé. Áánútu amáparawai kentí sáwí-imayaavinkemba iyátinkanaumne séna mirán-kánáa tíniye siráimba póna Ísu Káráisitimba ai'marówana kumpukáiyé.

<sup>7</sup> miráumai Áánútu simásimena séna aantá-kwaasi-i'a éma ó'onkaa-kwaasi simátíma'mae naauwó séna si'marówa'a kwená áráir-aintavesa áraire sénááontave'a simátíma'mae'a kwéiyune. mináimbó súnda íma kampar-áimbá kwésumpo

árair-aimba kwésune.

<sup>8</sup> naaó'-naoken-kwaasi tayorupamáí mésa Áánútuntavesa imáyáa ésa íma áwáá'a sésa íma aaisambá sésa námúnaa sénááontave'a mirán-oro kwésune.

<sup>9</sup> tayorupamáí mésamo Áánútuna imáyáamo mósá maránááomba aaraimá maarámó iyávéna sirááíma kwétaiye. íma túma maé iyésa kawe'á umái unáánkwátói ésa kwaási aráá'a súrampimba sivúwóvo sésa íma konaarirí ésa

<sup>10</sup> íma mirá-sáwí'á ésa kawe'-má'yáiyé su'mai máéwasa tuwánanaaowe. aaraimó kesáváímó sésamo Áánútuntave'a imáyáa kwéune sen-ínímbó kawe'-má'yáímó kwémayaantemba mirán-oro.

<sup>11</sup> aaraí íma túma maé iyésa aánoumai mésa Áánútun-aaimo kwésen-kwaasi táái isánááowe.

<sup>12</sup> aaraimá íma kwaairá'á kárákwiraqawai mésa kwaai túranka'a íma komésa aai kwésimatimesa aánoumai má'yáawe kwésune.

<sup>13</sup> naaóv'á Áánútu Áándamumba aiva'á úmarena naaémba awainínkómbá Ívimba úmakaintave'a mináímbá kwésune.

<sup>14</sup> Sáátáánigo íma Áándamuntavena siráivo Ívintavena kampar-áímbá simámuwana áraire séna aiva'á Áánútun-ai káráyukaiye.

<sup>15</sup> ánivo aaraimá iyámpóimo matínkáiyambo éna sáwí'a umái mémpinkemba Áánútu tiráníye. aaraimó Áánútunka'o agevamáimo mésamo kwená imáyáamo ésamo arupí umáimo aánoumaimo maí'mai'o úmae iyésamo mirámó íyanamo éna Áánútu sáwí'a umái mémpinkemba tiráníye.

## 3

*Ísóigona kwaásira'a kárákwiraawaiti kwaasái.*

<sup>1</sup> évakarawaimo Áánútuna kwaásira'a kárákwiyi-mayai mayánae síyawaimo ésa tirááimo taí-máyái kawe'-máyaímán-iyé siráamba mináímbá árair-aimban-iyé.

<sup>2</sup> moóráwaimo Áánútuna kwaásira'o kárákwiraiwaina mayáímó mayáíndawai maarán-kwáásígómán-iyé. kwempímbá íma sáwí-aimba kwáyaindawai éna mimbórá-ínímbá makáindawai éna arupí umái kawer-ímáyááwé su'mai kwéindawai éna kwenáwí'a mósá maréwaj éna namu-kwaasí naambá tiména toómbá tiména índawai éna Áánútun-ai kanaán-umai simátíma'maena kwéiyindawai éna

<sup>3</sup> íma uwo'aó'-nómbá námae naaéna uwo'aó'á índawai éna íma aaisan-áímbá séna paru umái máyaindawai éna íma óntantavena aúran-anda kwéindawai éna

<sup>4</sup> kwená naaúmpa'a máyáan-kwaasira'a kawe'á umái kárákwiraindawai éna kwená iyámpói kwentávésa ésa kwenáái kwéisaiyawai éna mirán-kwáásígómó éna Áánútuna kwaásira'o kárákwiraiwaina mayáímá mayáníye.

<sup>5</sup> moóráwaimo kwená aarai-iyámpóira'o ímo kawe'ó umáímo kárákwiraindawaimo éna Áánútuna kwaásira'a íma kanaán-umai kárákwiyiniye.

<sup>6</sup> ívé'o Áánútuntavenamo ísámaimo tíndawaimo éna Áánútuna kwaásira'a kárákwiraiwaina mayáímá íma mayáníye. mirán-kwáásígómó mimbáyáímó maénamo éna kwenáúma

maé iyínana Sáátáánigomo sáwí-meyambo mayánínteni'a mirá íníye.

<sup>7</sup> kwembá simái sáwí'a umánkáavo Sáátáánigo tamaimái kweivarí'a iváínivo Áánútunopa'o ímo tiráan-kwaasigwara'o sésamo kaweré su'mai umái máyáiwaiman-iyé síyan-kwaasigomo éna mirán-kwáásígówé su'mai Áánútuna kwaásira'a kárákwiraiwaina mayáímá mayáníye.

<sup>8</sup> Áánútuna kwaásira'a kárákwiraawai kwétuwa'naa-owai maarán-kwáásímán-owe. arupí umái máyaiyawai ésa íma kaumbo-káér-imayaamo tokáiyawai ésa íma uwo'aó'-nómbá námae nááiyawai ésa íma óntantavesa túran-anda kwéiyawai ésa

<sup>9</sup> tirunkakémbó árair-aimbo isésamo kwéomba Áánútuna árair-ainkona ááimba tátoraawai ésa

<sup>10</sup> mirán-kwáásímá ésa Áánútuna kwaásira'a kárákwiraawai kwétuwa'naa-owaiti mayáímá mayánááovo aiva'á miwítí mayáímá tuwánewasamo kawé'ó íya'o é'a mimbáyáímá tíméro.

<sup>11</sup> mirá íyasamo ésa miwí tuwainímbáá'a maarán-ínímbán-owe. kawé'á umái maíyawai ésa íma kwantánaanta-aimba kwésen-inimba pósa arupí umái mésa amápa'-mayai kawé'á umái kwémayaawe.

<sup>12</sup> Áánútuna kwaásira'a kárákwiraawai kwétuwa'naa-om-bayaima kwémayaawai maarán-kwáásímán-owe. kimbora-inimba mapá kuráawai ésa miwítí iyámpóirare miwítí naaúmpa'a máyáan-kwaasirare kawé'á umái kárákwiraawai ésa mirán-kwáásímó Áánútuna kwaásira'a kárákwiraawai kwétuwa'naa-om-



bayaima mayánááowe.

<sup>13</sup> mimbáyáímó kawé'ó umáímo mayánááowai ésa Ísu Káráísitiye aráápamai máyáan-aimba asiramái simátimiyasa isésa miwí túwí'a mósá maránááowe.

*árai'-monor-ainkona ááin-kwasai.*

<sup>14</sup> Tímótiyo kemá Póro sáwiyanka'a embá koawánanae sé'a kwée'a maanáúváímá kwéagaimai tuwáúmpo awánaao.

<sup>15</sup> enópa'a kónáe sé'a onda-ámbó itáinamo e maanáúvái awáné sé kesáá Áánútuna akúntá únanaya agaimakáimba símakaimba póta miráyá ónaumne síníyone. ávombo aimakésamo megwímegwigomo ávonka'o tátoraintemba kesáá Áánútu máyáiwaina kwaásiya éta kwená árair-aimba tátokaundayaawe.

<sup>16</sup> árai'a árai'-monor-ainkona ááimba paárúwana anón-kwaasi éna maarán-iyé.

Ísu Káráísiti marapá'á kwaási-i'a umái paárúwana Áánútun-amanko kwentávéna séna arupí umái máyáiwaiman-iyé súwasa Áánútuna kwayó'nárawa'a kwíyómpakewai awánowasa kwaási ó'on-o'om-baravakewai kwenáái simátíma'mae kuwasá kwenááiyavesa áraire suwaná Áánútu kunáí'maena kwíyómpa'a móankaraiye.

mináímbá árai'-monor-ainkona ááimban-iyé.

## 4

*kampar-áímbó  
paáronaaon-kwasai.*

*simátimenaon-kwaasi*

1 Áánútun-amanko avora'á séna naaén-kanaa tínsa évakarawai Ísu Káráisitimba tínaeмба umámesa Sáátáánigowe kwená kwayó'nárawaremo síyan-aimba isésa kampar-áimbó síyamba kwaránááowe siráíye.

2 iramó ane'ó kaimbó áúmo pukáin-kuvinkaambo intembá tirumpimbá miráráá ínasa tirumpinkémbá íma árarair-aimba isésa tóikakene su'mai kampar-áimbá sésa

3 aaraiyé kwaaiyé mayánááomba aambá áúntinkesa évaka-tomba aambá kwéauntinkesa mirá-kámpár-áimbá síyasa naaén-kanaa tínsa évakarawai mirán-ámbá kwaránááowe. mintóntávéna Áánútu kwená árarair-aintavesa áraire síyawaiyavena séna mirán-tómbá umátinkaunda kwéne'a súwi sígwáe sé'a umátínkaraumne Áánútu siráíye.

4 amápa-tantaa'o Áánútumo úmakaimba kawetántáá'án-ivo aambá áútinkaavainivo úwoi kwéne'a Áánútuntave'a súwi seró.

5 námúnaaya súndayaanivo Áánútu kawé'án-íye siráimba pósa mintómbá aambá áúsinkaavainivo.

*Ísuna kawé'-má'yái-kwáásí óne siráin-kwasai.*

6 Tímótiyo simáménda-aimba Áánútuna kwaási simátímínda Ísu Káráisitina mayái-kwáásí-í'a éma po kawé-kwáásí auráníyone. toómbó nénamo asiramáimo máyáintemba Ísu Káráisitina árarair-aimba kwaré kawé'á umái simátíma'mae íyínana mináínkó asiramánkaniye.

7 manír-áimbá íma Áánútun-aaiman-ivo úwoi-aimban-ivo ánaeмба umámiyo. emá ayáántán-

kwimai mé árai'-monor-amba kwégware enáúma kárákwiyuwo.

<sup>8</sup> sùgomo kawe'ó ínkwáe-imayaamo ésamo ésa tiyáántán-kwimai mayái mayánááomba mindá kawe'án-ivo árai'-monor-ampa'a kónáe sésamo imáyáamo ésa tiyáántán-kwimai Áánútuna mayái mayánááomba mindá anón-kawe'an-iyeye. mirámó ésamo ésa ívékwara naaénkwara'a ménaaon-ayampa'a mimbáyáígó túwa'naa iye.

<sup>9</sup> mináímbá árair-aimban-ivo ísámai tirumpimbá tátoraaro.

<sup>10</sup> Áánútu asirayánkwáráwái póna amápa-kwaasira'a kárákwiraiwai éna kwenááiyaveta áraire súndawaiya sáwí-imayaavinkemba kwéiyasinkaiwaimba kwéamu'mareta póta siyáántán-kwimai mayáiyá kwémayaumne.

<sup>11</sup> Tímótiyo mináímbá simátime se mirán-oro siyó.

<sup>12</sup> ívé-kwaasi óndayavesa úwoi-kwaasi óne sésa sáwí'a umánkaavainivo kawe'á umái mé kawer-áímbá se imáyáa timé arupí umái mé kaweré su'mai kwéinasa Áánútun-aaiyavesa áraire sewái awánésa óndantemba mirán-oro.

<sup>13</sup> enópa'o ímo kondará'ó éma kwaási túranka'a Áánútuna aúvái-kwandaavinken-aimba táámpamai simátíma'mae kwéiye agaráátinkaa.

<sup>14</sup> ááema entávéna Áánútu siráin-aimba simátímúwasa Áánútuna kwaásiti anóndarawa'a tiyáámba enane'á tátoresasa sésa Áánútuna mayáímá mayaaó suwamá mimbáyái máyéndayavai ónana Áánútu asirayámbá ámakaivo íma tuwé asiramái maimaé iyuwó.

15 simátimunda-aine su'mai imáyáa e mirá úmae íyínasa amáparawai awánésa sésa Áánútuntavena asiramái máyáimba póna minásíráyánkó iyíniye sénááowe.

16 enáúma kárákwimai méma simátímínda-aimba imáyáa umái kawé'á umái simátimiyo. mirámó ónda kawer-ámpá'á kwégonasa enáái ísáan-kwaasi kawer-ámpá'á kwégowe.

## 5

*Ísóigona kwaásiti imáyáa arupí umátinkaaosiráin-kwasai.*

1 Tímótiyo anónuntantontavai égési-aimpakemba íma simátime enavontávemo aánoumaimo kwempa'ó séndantemba mirá simátimiyo. enávámaa'o óndantemba ívé-kwaasi mirámá umátinkaaos.

2 enanóisaimo óndantemba áráankantomba mirámá umátinkaaos. enáúmbaa'o óndantemba ívér-inintomba mirá e kaweré su'mai umátinkaaos.

3 ketor-íníntí tíráá'maara'i. tinówaimbaara'i. mésamo ésa miwí túwa'naa oro. ánivo ketor-ínímbó timááraawimo ímo mén-inimba túwa'naa uwo.

4 ánivo ketor-íníntí tíráá'maara'i. tinówaimbaara'i. mésamo ésa miwí túwa'naa oro. árai'-mono-kwaasimo mésamo ésa miwítí akúmbá túwa'naa oro. mirámó íyambo ésa kárákwimaesamo iráam-beyamba timénááomba Áánúntu aamoí íniye.

5 ketor-ínímbá timááraawi íma máyáan-inimba ésa sésa Áánútu kenká'á kárákwiyiniye sésa Áánútumpa'a námúnaa símae kwéiyesa súwa'naa ínkwáe sésa námúnaa kwésewe.

6 áńivo ketor-ínimbó marapá-tántáátávésamo tirááiyavesamo ésamo ombá Áánútuna némpa'a kwémaewe.

7 ketor-ínintávésa sésa sáwí'a umái máyáawe seváńivo simámunda-aimba simátimiyo.

8 Áánútun-aaiyavesamo kamparémó sembá mindá sáwí'a kwéombanivo évakarawaimo ésamo miwítí akúńkáré miwí timáaraararemo ímo kawé'ó umáimo kárákwiyombo ésa Áánútun-aaí tínaaemba umámakaamba mindá anó-sawí'a kwéowe.

9 ketor-ínimbó Áánútuna mayáímó mayánááon-inimba tivakáá-umai túwí'a agayaaó. mindá maarán-ínimbán-owe. áráankamba késa 60 íma maisukáan-inimba ésa kimbora-kwambo maivá kuráan-inintomba ésa

10 minínintóntávésa kawé'-máýáí kwémayaawe kwésen-inintomba ésa miwí tíráá'maaka'a kawé'á umái kárákwiraan-inintomba ésa namu-kwaasí toómbá kwétimen-inintomba ésa Áánútuna kwaasí kawé'á kwéumatinkaan-inintomba ésa umbai-yántáá'ó makáan-kwaasi kwétuwa'naa-on-inimba ésa mirán-káwé'-máýáímó kwémayaan-ketor-inin-tuwi'a agayaaó.

11 ívé-ketor-inin-tuwi'a íma agayaaó. miwí Áánútuna mayáí kwémaesa naaemba kwaai mayánae-imayaa ésa Ísu Káráisitinka'a asirayán-áimbá símaresa íma imáyáa ésa kwaai mayáiyasa

12 évakarawai tuwánésa sésa Ísu Káráisitinka'a asirayán-áimbá símakaan-aimba karésa sáwí'a uráawe sénááowe.

13 miráumai maará ésa íma mayáí maésa nambáré su'mai naaésa íma mayáí kwémaesa kwantánaanta-aimba símae kwénaaesa

náaíndaantavesa kwendéi kwendei iyé-áímbá simátíma'mae naaésa aanávómó ímo senká'á ke ísaresa símae naaónááowe.

14 mindáyave'a simáme'a sé'a ívé-ketor-inimba kwaái maésa iyámpói tinkésa kawé'á umái kárakwiyesa mirámó íyamba kesáámá íma sáwí'a umáíya máyaunda pósa Áánútuntavesamo ímo aamoimó íyawai kentáásí ááimbo sivakáá ésayaamo ésa íma simái sáwí'a umásinkanaaontaaniye.

15 évaka-ketor-inimba kawer-ámbá á'a ivátuwesa Sáátáánigona sáwí-ampa'a kwégwaraantave'a sún-da-aimba kwésimamune.

16 Áánútun-aaiyavesa áraire sen-ínímbá miwí timááraavinkembo ketor-ínímbó máyáamba túwa'naa oro. Áánútuna kwaási ketor-ínímbá timááraawimo máyáan-inimba mono'-máyaír'ó tukáan-ontandei túwa'naa ováínivo ketor-ínímbá timááraawimo ímo máyáan-inimba minóntándéi túwa'naa oro.

17 Áánútuna kwaási miwítí anón-kwaasi kawé'á umái kárakwiraawaiyavesa imáyáa ésa miwítí meéyámbá mósá ma'mai tíméro. minánón-kwaásívínkémbá évakarawai Áánútun-aai asiramái simátimesa anóm-bayai kwémayaawaiyavesa imáyáa ésa miwítí meéyámbá mósá ma'mai anómba tíméro.

18 mináíntávéna naaóvá'á Áánútun-aai aúváívimba agaimaréna séna purumakankóná mayáír'-méyántávéna séna

kwaásiti toómbá úwíti-aramba ásimá  
piyíndayavena purumakankó aísamai  
tamái mapándáampa umái ásimá

pítúwáínka'a purumakankóná óika'a íma  
asááésa túwéwana úwoi ména évaka'a  
náníye

agaimaréna siráíye. moóráva'a agaimaréna séna  
mayáímó máyáawai meéyámbá máyáaro

agaimaréna siráíye. Áánútuna kwaási mináímbá  
ímáyáa ésa miwítí anón-kwaasiti meéyámbá  
tíméro.

19 Áánútuna kwaásiti anón-kwaasi tíyó'o  
vaiyáíyan-aimba íma isaaó. ánivo kaumbo-káé-  
kwaasimo té samo síyan-aimba miwí táái isaaó.

20 sáwí'o úmae íyówaiyavai amáparawai túranka'a  
asirayán-áímbá simátimiyo. mirámó inasamó  
ésa amáparawai táátavesa ésa miwí túra'a  
kárákwiyonaawe.

21 Áánútu aúrankare Ísu Káráisiti aúrankare  
Áánútuna kwíyómpaken-kwayo'narawa túrankare  
asiramái simáme'a sé'a simámundantemba uwo  
kwésune. aaigóná ááimbo ímo ísarendarakembo  
e íma aái simátiminyone. aaigóná ááimbo  
ísarendarakembo e kawé'á umái simátiminyone.  
íma kwaási taaínkaakai uré simátime amápar-  
aimba avoraré su'mai simátimiyo.

22 moóráwaimo Áánútuna mayái mayáínkwáe  
sémo e íma ááéma usásinanke awánasuwe  
naaémba usásinankaáo. moóráwaimo sáwí'o  
kwéina íma egwárá'á mirán-e kawé'á umái  
kárákwiyuwo.

23 Tímótiyo enarumpinkémbó áí'o énamo évaka-  
tawaimo áúva'o kwínamo e non-úrane su'mai íma  
ne taaé rampinken-domba naaó sune.

24 évakarawaimo sáwí'o ombá tuwánaawasa  
sáwí-meyamba máyáambanivo évakarawaimo

sáwí'o ombá miwítí ááimba naaémba paárinie.

<sup>25</sup> miráumai évakarawaimo kawé'-má'yáímó má'yáamba tuwánaawasa évakarawaimo kawé'-má'yáímó má'yáamba íma tuwánaamba mirámó kwéowaiti ááimba naaémba paárinie.

## 6

<sup>1</sup> kárákwiraan-kwaasi évakarawai meéyámbakaawasa miwítí mayái úwoi kwémaesa óntamba íma kwémayaawai Áánútuna kwaásiyavai maanáimbá simátimiyo. kárákwiraan-kwaasi túwí'a anómba umátinke'a miwítí mayái kawé'a umái má'yáaro simátimiyo. mirámó íyasamo ésa Áánútu áwíre Áánútun-aaiye íma simái sáwí'a ónááowe.

<sup>2</sup> kárákwiraan-kwaasi Áánútun-aaiyavesa áraire sewáiyávésa miwítí úwoi-mayai-kwaasi sésa Ísu Káráísitina kwaásimo úndantemba miwígwárá'á Ísu Káráísitina kwaásima póta miwí túwí'a íma anómba umátinkanaumne seváínivo maarán-áimbá seró. Áánútun-aaiyave'o árairemo súndantemba miwígwárá'á Áánútun-aaiyavesa áraire kwésewa'a sirumbá timé'a pó'a miwítí mayái kawé'a umái má'yáanda mimbáyáívínkémbá kawé-tántáá'á mayánááowe se úwoi-mayai-kwaasiyavai mináimbá simátimiyo.

*Áánútuntavaimo imáyáamo ésamo má'yáamba anón-tantaari'a kwéon-kwasai.*

Tímótiyo simámunda-aimba asiramái simátimiyo.



3 évakarawaimo ó'on-aimbo simátimesamo kentáásí Ísóigo Ísu Káráisitín-aaimo kawer-áimbó ímo kwarésamo árai'-monor-aimbo ímo kwégwaraawai

4 miwí túma maé iyésa amápa-tantaakona ááimba íma ísaraawe. miwívimbá sáwí-imayaa kwáyáísasa aagóná ááintavesa sáwívar-aimba kwésesa kesááigo usáyaaitainkwae-aimba kwésewasa mirá-sáwí-áímpínkémbá tirumbá sáwí'a umátinkesa aaisambá sésa túwí'a simái sáwí'a umátinkesa sáwí-imayaa umátinkesa

5 aaisan-áimbá símae kwénaaowe. mirámó kwéon-kwaasi miwítí imáyáa simái sáwí'a ésa árair-aimba ivátuwesa kampar-ímáyáá ésa sésa sáwívar-oisamba mayánáe sésa monor-ámbá kwégwaraawe-kampar-imayaa kwéowe.

6 mirán-kámpár-ímáyáá kwéombanivo Áánútuna aambó árai'o kwégwaraawai imáyáa ésa sésa Áánútuntave'o imáyáamo é'o máyaunda anón-tantaa'a isaná makáunda-oisamba mindá kanaán-iyé kwésewe.

7 kesinóisaiya masínkónka'a íya óísanta makáawanasaya másínkaraawe. púwóndaya íya óísankwarata maimaéta puwónaumne.

8 unáánkwtóiyé toóné makétaamo éta séta mindá kanaán-iyeya sénaundayaaniye.

9 óísamba mayánáe-imayaawe su'mai owái misáwí-ímáyááo tavisínana sáwí-yantaatavesamo tirááiyavesamo íyan-tantaako miwí tátorainasa sáwí'a umái mésa ánásanaaowe.

10 ó'on-o'o-sawi-imayaaona ááimba óntamba mayánáe-imayaayavesa aamoí kwéowe. évakarawai óntamba mayánáe-imayaawe su'mai

kwéesa Áánútun-aaí ivátuwesa umbai-yántáá'á maésa tirunkó umbai kwétaisasa máyáawe.

*Áánútu aúranka'a arupí umái maiyó siráin-kwasai.*

<sup>11</sup> Tímótiyo emá Áánútuna kwaási éma mirán-tántáákómbá ánaaemba umáme Áánútu aúranka'a arupí umái mé kwentávái imáyáa kwéema amápa'-mayai kawe'á umái kwémae imáyáa kwétime Áánútuntavai asiramái aánoumai mé mirán-tántáátávái ayáántán-kwimai máyaane.

<sup>12</sup> kwaásimo meéyámbó mayánaesamo isaaisésamo kontembá emá Áánútun-aiyavai áraire kwése ayáántán-kwimai minámbá kwaré aúnaí'a umái maí'mai'a kwéonda-amba kwa'maé iyuwó. ááéma sáwíva-kwaasi túranka'a paárumai séma Ááútun-aaí árair-aimba pó'a kwenká'á agevamái máyaumne sundará'á Áánútu entávéna aúnaí'a umái maí'mai'a kwéone siráíye.

<sup>13</sup> Áánútu amápa'a máyáawaiti ááinkontave'a imáyáa é'a Ísu Káráisiti aaimó isái-náúmpá'á anón-kwaasigo áwí'a Póntiyasi Páírátimba kawer-áimbá simámakaiwaintave'a imáyáa é'a embá asiramái simáme'a sé'a

<sup>14</sup> kentáási Ísóigo Ísu Káráisiti marapá'ó ímo kunkáindara'a kwemó siráin-aimba kwa'maé kwéiye kaweré su'mai kwéonasa awánésa sésa mináimbá árair-aimban-íye sénááowe kwésune.

<sup>15</sup> Áánútu Ísu Káráisitintavena séna kumuwo sínda-tawai kumíníye. Áánútu kaweré su'mai kwéiwai éna kweyáá amáparawaira'a

kárákwiraiwai éna amápar-asirayankwara-kwaasi kwená asirayánkó usáyaaitaraiwai éna amápa-kawaa-kwaásira'a kawáá uráiwai éna

<sup>16</sup> kweyáá íma puwíníwai éna ó'ora-sagayanka'a máyáiwai isasá mirá-ságáyánká'á íma kwaási kanaán-umai koménaaowe. Áánútumba amápa-kwaasi íma túrandei awánésa íma kanaán-umai túrandei awánanaaowe. kwenáwí'a anómba kwaíkwai'a kwéisana kwená asirayámbá kwaíkwai'a kwéimba mindá árair-aimban-iyé.

<sup>17</sup> Tímótiyo óísankwara-kwaasiyavai asiramái simátíme se íma túma maé iyé'a íma óísantave'a aamoí é'a mindá ánásanin-tantaa'a íma amu'maré'a mé'a Áánútu amápa-tantaa'a kwésimiwaintave'a amu'maré'a mé'a aamoí oro simátimiyo.

<sup>18</sup> moórá-aimba óísankwara-kwaasi simátíme se kawé-máyái kwémae'a túwa'naa úmae kwéiye'a óísamba taaínkaakaumai tíma'mae iyóro.

<sup>19</sup> mirámó é'o é'a mirámó íyan-tantaatave'a naaémba keinárawa'a túwa'naa ínín-tantaa'a kwáyaina'a mirámó é'a kawé'á umái ménaaowe simátimiyo.

<sup>20</sup> Tímótiyo Áánútu simámakain-aine agarááránkarain-aine kárákwimai kawé'á uwo. Áánútun-arááímo ímo kwáráan-kwaasi úwoi-aimba kwésevo mináimbá ánaaemba umátimiyo. kampa'á sésa amápa-tantaa'a ísaraumne sésa aainakákémbá aaisambá símae kwéiyon-aimba ánaaemba umátimiyo.

<sup>21</sup> évakarawai sésa amápa-tantaa'a ísaraumne sésa pósa Áánútunka'a agevamáímo máyáan-amba ivátukaawe.

Áánútu amáparawai úwoi kwétuwa'naa-  
intave'a námúnaa kwésune.  
*kemá Póro súnda-aimba ánásaiye.*

**aúná-aimba simái tarúmakain-kwasai**  
**The New Testament in the Kosena Language of Papua**  
**New Guinea**  
**Nupela Testamen long tokples Kosena long Niugini**

copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kosena

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

363afe94-0b4c-5e94-bf3b-b68ce841dec7